

Soutěžní právo

III. Dominantní postavení a kontrola koncentrací

Krátký pohled do médií

Nejvyšší pokuty za zneužití dominance (EK)

- *Google – Android* (2018) EUR 4,3 mld.
  - *Google – shopping* (2017) EUR 2.4 mld.
  - *Intel* (2009) EUR 1 mld.
  - *Qualcomm* (2018) EUR 1 mld.
  - *Microsoft* (2004) EUR 0,5 mld.
- (+ 2006 EUR 280 mil., 2008 EUR 900 mil.)

I. Dominantní postavení obecně

- Právní úprava
  - § 10 – 11 ZOHS
  - čl. 102 SFEU
- Dominant disponuje podstatnou tržní silou (*significant market power*)
tedy není vystaven tržním tlakům (*competitive constraints*)
... a tak dokáže zvýšit na delší dobu ceny nad tržní úroveň

Pojem „dominantní postavení“

- **ZOHS:** *Dominantní postavení na trhu má soutěžitel nebo společně více soutěžitelů (společná dominance), kterým jejich tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích*
- **EU: 85/76 Hoffmann – La Roche**
*podnik je v situaci, kdy může bránit existenci účinné soutěže na relevantním trhu,
tedy jestliže mu je dána možnost chovat se vůči svým konkurentům, svým odběratelům a konečně i vůči spotřebitelům ve významné míře nezávisle.*

Analýza tržní síly

Dominantní postavení se odvozuje od *tržní síly*

- tržní podíl (viz)
- potenciální konkurence, překážky vstupu na trh (faktické i právní)
- postavení odběratelů (*buyer power*)

...

Tržní podíl

- Základem správné vymezení relevantního trhu
- Velikost podílu
  - *Velmi vysoký* – prakticky nevyvratitelná domněnka dominance
  - *Nad 50 %* - domněnka dominance, není-li vyvrácena specifickými okolnostmi
  - *Pod 40 %* - v českém právu domněnka ne-dominance
- Nutnost dynamického pohledu a sledování tržních podílů konkurentů a tendencí jejich vývoje

II. Zneužívání dominance

Zakázáno nikoliv dominantní postavení, ale jeho *zneužívání*

- koncept „*zvláštní odpovědnosti*“ dominantanta – nesmí jednat způsobem, který je přípustný u ne-dominanta
- Žádné výjimky, objektivní odůvodnění

Formy zneužívání

- vylučovací (*exclusionary*): omezování soutěže (konkurence), eg.
  - predátorské ceny
  - odmítnutí obchodování (+ doktrína *essential facility*)
- vykořisťovací (*exploitative*): těžení výhod ze závislosti ostatních podniků a spotřebitelů, eg.
  - nepřiměřené ceny

Demonstrativní výčet

- přímé nebo nepřímé vynucování **nepřiměřených** nákupních nebo prodejních **cen** anebo jiných nerovných obchodních podmínek;
- **omezování výroby**, odbytu nebo technického vývoje na úkor spotřebitelů;
- uplatňování **rozdílných podmínek** vůči obchodním partnerům při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodňováni v hospodářské soutěži;
- podmiňování uzavření smluv tím, že druhá strana přijme **další plnění**, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.

III. Více ekonomický přístup

- Komise kritizována za příliš formalistický přístup
- Snaha umožnit i dominantům efektivně konkurovat a plnohodnotně se účastnit soutěže

Diskusní materiál

- Vydán 2005, jen vylučovací praktiky
- Analytický přístup Komise k vylučovacím praktikám
- Ne ochrana slabších konkurentů, ale blaha spotřebitele
- ... takže vyloučení méně efektivních podniků není zakázáno
- 2008: „priority“ Komise

Příklad České dráhy

- Dominant na trhu železniční přepravy velkých objemů substrátů
- Selektivní snižování cen za účelem vyloučení konkurence
- ??? povoleno, protože není predátorské ani excesivní???
- ??? zakázáno, protože brání rozvoji konkurence ???
- ??? zakázáno, protože selektivně diskriminační ???

„Nové“ formy zneužití dominance

- *AstraZeneca*: patenty
- *Lundbeck*: pay-for-delay
- *Rambus*: patent ambush
- *ENI*: strategic underinvestment

IV. Základní principy kontroly koncentrací

- *Ex ante* nástroj ovlivnění tržní struktury (dohody a zneužívání dominance *ex post*)
- Princip kontroly pouze významných spojení (viz notifikační kritéria)
- Obligatorní notifikační systém – soutěžitelé musejí podat návrh na povolení spojení
- Posouzení vlivu spojení na hospodářskou soutěž (nikoli např. soulad transakce s obchodním právem)
- Zákaz implementace spojení před jeho povolením

Unijní a národní právo

- Právní úprava
  - Nařízení 139/2004
  - 12 a násl. OHS
- „*one stop shop*“ – spojení podléhá povolení podle unijního nebo národního práva; posuzuje Komise nebo NCA
  - Koncentrace s **unijní dimenzí** (vysoké obraty ve více státech EU): řízení před Komisí podle unijního práva; nebo
  - Vnitrostátní dopady posuzované NCA podle národního práva
- Tzv. *referrals* – spojení notifikovatelné Komisi může být posuzováno NCA (a obráceně)

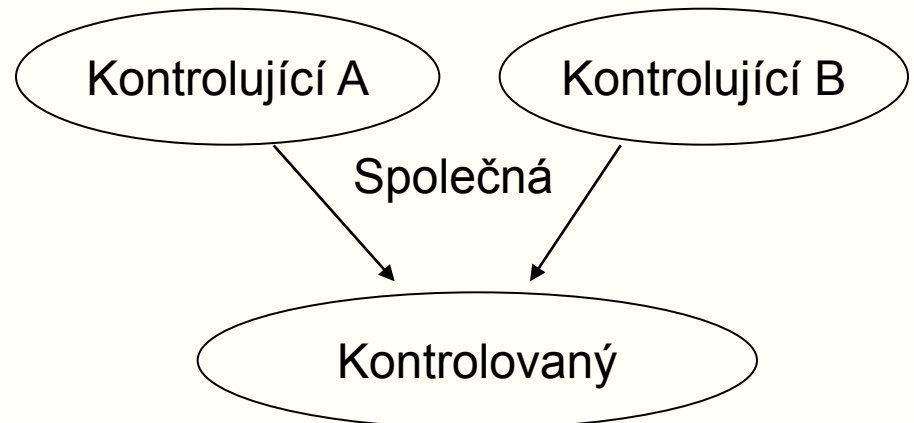
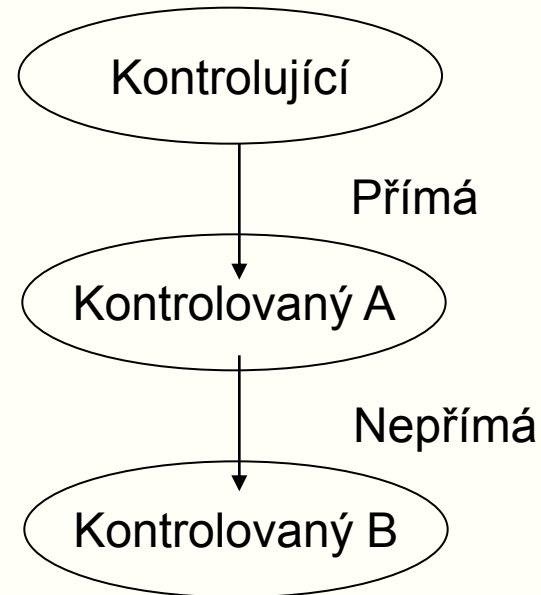
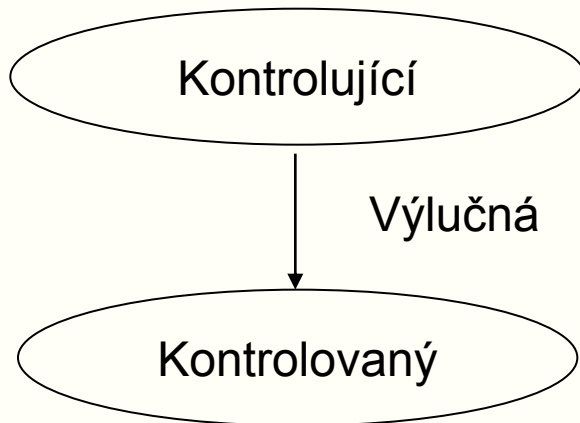
Pojem koncentrace

- Materiální pojetí pojmu „spojení soutěžitelů“ – **dlouhodobá změna v kontrole**
(jeden či více soutěžitelů, který na trhu dosud působil samostatně, ztrácí nezávislost)
- Kontrola: možnost vykonávat na základě právních nebo faktických skutečností rozhodující vliv na jiného soutěžitele díky
  - vlastnickému právu či právu užívání k podniku nebo jeho části
  - jiné skutečnosti, poskytující rozhodující vliv na složení, hlasování a rozhodování orgánů jiného soutěžitele(samotná velikost obchodního podílu apod. nerozhodné)

Kontrola

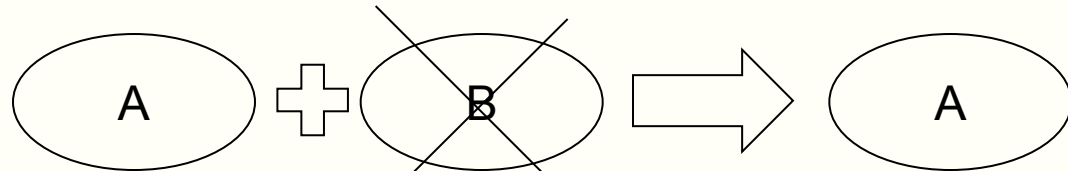
- Typy kontroly
  - výlučná (kontrolu vykonává jeden soutěžitel)
  - společná (kontrolu vykonávají společně dva či více soutěžitelů)
  - Přímá / nepřímá
- Kontrola pozitivní i negativní

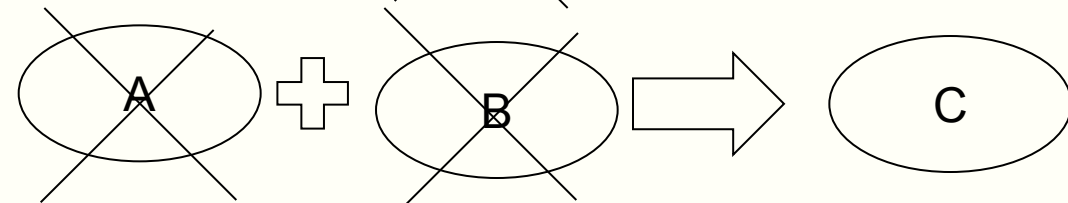
Formy spojení

Fúze

Sloučením

Splynutím

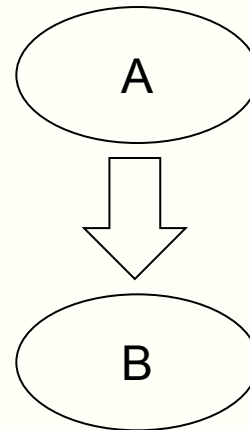

Akvizice

Podniku

Části podniku

Společnosti

Společný podnik (*full function joint venture*)

Spojením není

- Vnitropodnikové změny
- Změna negativní kontroly na pozitivní
- Založení kooperativního JV

Notifikační kritéria

- Kontrole podléhají pouze spojení soutěžitelů, jejichž roční obraty překročí určité hranice
- Tzv. *one stop shop* – spojení posuzované podle práva EU nepodléhá přezkumu NCA

ad Notifikační kritéria

Nařízení Rady 139/2004

- Čl. 1 (2) Nařízení
  - společný celosvětový obrat 5 mld. EUR; a
  - nejméně dva dotčené podniky obrat na trhu EU 250 mil. EUR; a
  - tzv. dvoutřetinové pravidlo
    - nástroj selekce spojení, jež nemají zásadní vliv na obchod mezi členskými státy
    - spojení nepodléhá přezkumu Komise, pokud podniky dosahují více než dvou třetin obratu v témže státě

ad Notifikační kritéria

Nařízení Rady 139/2004

- Čl. 1 (3) Nařízení
  - společný celosvětový obrat 2,5 mld. EUR; a
  - obrat nejméně dvou podniků na trhu EU vyšší než 100 mil. EUR; a
  - v každém z nejméně tří členských států je společný obrat vyšší než 100 mil. EUR a obrat nejméně dvou podniků je vyšší než 25 mil. EUR; a
  - dvoutřetinové pravidlo

- pokud nejsou notifikační kritéria naplněna, může spojení podléhat povolení v jednom nebo více členských státech EU

ad Notifikační kritéria

13 OHS

- Společný obrat všech spojujících se soutěžitelů v ČR 1.5 mld. Kč; a
- Dva spojující se podniky v ČR 250 mil. Kč každý
nebo
- Obrat nabývaného soutěžitele v ČR 1.5 mld. Kč; a
- Celosvětový obrat druhého soutěžitele 1.5 mld. Kč

Průběh řízení

- Zahajováno na návrh – notifikace (podrobný formulář)
  - před či po uzavření příslušných smluv
  - ALE: před povolením nesmí být spojení uskutečňováno
  - výjimka pro jednotlivé úkony
- Obsah notifikace: návrh, dotazník, dokumenty
- Poplatek: 100 000 Kč / 0 EUR
- Notifikující odpovídá za úplnost a správnost podkladů
- Neúplné podání: řízení není zahájeno
- Možnost důvěrné *prenotifikace*

ad Průběh řízení

- Fáze I. – základní posouzení případu (cca 1 měsíc)
  - Jedná se o spojení?
  - Podléhá spojení povolení?
  - Vzbuzuje spojení obavy; dají se snadno odstranit?
  - Rozhodnutí
    - Transakce není spojením podléhajícím povolení
    - Spojení se povoluje
    - Spojení se povoluje za podmínky splnění závazků (viz)
- Nebo: přechod řízení do Fáze II.

ad Průběh řízení

- Fáze II.
  - podrobné posouzení, pokud spojení vzbuzuje obavy z podstatného narušení soutěže (cca 4 měsíce)
  - hloubkové šetření dopadů spojení (dotazníkové akce, studie, testy apod.); oslovování konkrétní konkurenti a spotřebitelé
- spojení nepovede k podstatnému narušení soutěže
  - rozhodnutí o povolení spojení
- spojení povede k podstatnému narušení soutěže
  - rozhodnutí o povolení spojení se závazky
  - rozhodnutí o nepovolení spojení

Zjednodušené řízení

- Společný horizontální podíl do 15 % a na vertikálních trzích do 25 %; nebo
- Změna kontroly ze společné na výlučnou
- Zjednodušený dotazník
- ČR: rozhodnutí do 20 dní

Dopady spojení

- Posuzuje se: zda spojení významně omezí účinnou hospodářskou soutěž, zejména vznikem nebo posílením dominantního postavení
- Společný podíl pod 25 %: domněnka, že soutěž nebude narušena

ad Dopady spojení

- Horizontální spojení
  - spojení mezi aktuálními nebo potenciálními konkurenty
  - teoreticky nejnebezpečnější, vedou k zániku konkurenta na trhu
- Vertikální spojení
  - spojení mezi soutěžiteli působícími na různých úrovních výrobně dodavatelského řetězce (výrobce – distributor)
  - nebezpečí uzavření *down-stream* či *up-stream* trhu
    - zvyšování nákladů konkurentům zamezením přístupu k surovinám či zákazníkům
    - nebezpečí získání přístupu k citlivým informacím o svých konkurentech
  - výhody ze spojení (zvyšování efektivity, snižování nákladů)

ad Dopady spojení

- Konglomerátní spojení
  - spojení soutěžitelů působících na odlišných relevantních trzích
  - nebezpečí pouze v případě souvisejících trhů (komplementární výrobky)

VI. Závazky

- Iniciativa účastníků řízení
- Schopnost odstranit sdělené obavy z narušení soutěže
- Typologie
  - Strukturální
    - mění strukturu trhu (např. prodej podniku, prodej akcií)
    - nejefektivnější, vyžadují nejméně kontroly
  - Behaviorální
    - upravují budoucí chování, neovlivňují strukturu trhu (např. závazek zachování výroby, zachování otevřené distribuce, prodeje za nižší cenu)
    - menší zásah do práv účastníků; méně efektivní a hůře kontrolovatelné
- Nesplnění závazku může vést k zrušení rozhodnutí o povolení spojení

Děkuji Vám za pozornost ...

Michal PETR

michal.petr@upol.cz